

Botermarkt 13

Inden Rosbaer

De gevelsteen is een stuk ouder dan de voorgevel van het huis waar hij bij hoort. Als je goed kijkt zie je het jaartal 1611. De gevelsteen is ingemetseld op de eerste verdieping met een voorstelling waarop duidelijk zichtbaar is: een door twee muil dieren gedragen draagkoets. Het huis heet dan ook “*Inden Rosbaer*”. Bij de verbouwing met een nieuwe voorgevel is de veel oudere gevelsteen gelukkig gespaard gebleven.

Een draagkoets is, zeker nu en waarschijnlijk ook in 1611, een niet bepaald alledaags verschijnsel. Het hoorde bij het vervoer van belangrijke personen die zich niet zo maar op straat begaven. Je ziet in de koets een dame. De koets hangt tussen twee baren welke worden gedragen door waarschijnlijk ezels of paarden (rossen?). Op de steen wordt het een “*rosbaer*” genoemd.

In 2009 was de steen toe aan een uitgebreide onderhoudsbeurt. De Stichting Geveltekens Vereniging Haerlem (SGVH) kreeg van de regenten van het naastgelegen Bruinings Hofje en eigenaar van het pand, het verzoek of de SGVH wilde meehelpen met het laten restaureren van de gevelsteen. De

Stichting heeft contact opgenomen met architectuurhistorica en specialiste historisch kleurgebruik Olga van der Klooster. Zij is met de opdracht aan de slag gegaan en heeft de steen onderzocht om zoveel mogelijk aan de weet te komen over nog aanwezige kleuren. Probleem daarbij is dat aan het eind van de 19de en in de loop van de 20ste eeuw veel gevelstenen zorgvuldig zijn schoongemaakt en van hun verflagen ontdaan. Men zag toen liever de kleur van het “eerlijke” materiaal. Daardoor zijn veel historische verflagen verdwenen. Vóór die tijd hield men meer van rijk gepolychromeerde (beschilderde) gevelstenen. Denk maar aan beschilderingen met goud, blauw, rood en meer van dergelijke opvallende kleuren. De gevelsteen is dan ook te vergelijken met een historisch reclamebord dat al van veraf goed zichtbaar moet zijn.

Voor de onderhoudsbeurt van 2009 kon men de voorstelling op steen nauwelijks meer goed zien. Laat staan de details onderscheiden. Dat was heel jammer. Met de restauratie is de voorstelling weer duidelijk aangebracht op een achtergrond van zandsteenkleur. Daarmee is het kleurcontrast van de voorstelling optimaal geworden. Vermeldenswaard is dat Olga de verfleuren, heel praktisch, ter plaatse op een palet heeft samengesteld.

Meer bijzonderheden zijn te vinden in het boek “Gevelstenen van Haarlem” geschreven door Peter van Graafeiland en Theo Bottelier. Peter van Graafeiland is bezig een vernieuwde versie voor te bereiden.

Bron: Jaarboek 2009 Historische Vereniging Haerlem – Nieuws over gevelstenen - Martin Busker